

STYRDOKUMENT

Dokumenttyp: Rutin

Ärendenummer: HIG-STYR 2019/141

Beslutat av: Utbildnings- och
forskningsnämnden

Beslutsdatum: 2019-12-10

Reviderad: 2020-12-15

Giltighetstid: Tillsvidare

Rutin för för kvalitetsutveckling genom tematisk granskning

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Omfattning	1
3. Procedur för tematiskt kvalitetsutvecklingsarbete	2
3.1 Planering inför nästkommande verksamhetsår (maj-december)	2
3.2 Genomförande och uppföljning (januari-november)	3
3.3 Utveckling och kommunikation (december-maj)	3
4. Vägledning för tematiskt kvalitetsutvecklingsarbete.....	4
4.1 Utbildning på grund- och avancerad nivå	4
4.1.1 Tema förutsättningar	4
4.1.2 Tema studentperspektiv.....	5
4.1.3 Tema användbarhet	6
4.1.4 Tema jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande	8
4.1.5 Tema redlighet	8
4.2 Utbildning på forskarnivå	9

4.2.1 Tema förutsättningar	9
4.2.2 Tema doktorandperspektiv	11
4.2.3 Tema användbarhet	12
4.2.4 Tema jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande	13
4.2.5 Tema redlighet	13
4.3 Forskning	14
4.3.1 Tema förutsättningar	14
4.3.2 Tema kollegialitet och forskningsfrihet	15
4.3.3 Tema samverkan och internationalisering	16
4.3.4 Tema jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande	17
4.3.5 Tema redlighet	17

1. Inledning

Högskolan i Gävle (HiG) har ett kvalitetssystem vars syfte är att säkra och kontinuerligt höja kvaliteten i lärosätets utbildnings- och forskningsmiljöer. Systemet tar sin utgångspunkt i Högskolans kvalitetspolicy (HIG-STYR 2018/54) som definierar begreppet kvalitet och anger kvalitetsarbetets strävansmål. Kvalitet i utbildning och i forskning ska förstås utifrån tre dimensioner:

1. **Förutsättningar** att utföra utbildning och forskning av hög kvalitet
2. **Processer** eller genomförande som säkrar att utbildningen och forskningen håller hög kvalitet
3. **Resultat** eller kvaliteten i det som utbildningen och forskningen genererar

Alla tre dimensioner måste hålla hög kvalitet för att kvaliteten i utbildnings- och forskningsmiljön som helhet ska hålla hög kvalitet. Systemet innehåller tre huvudkomponenter:

1. **Tematisk kvalitetsutveckling**, som planeras, målsätts och samordnas i Högskolans verksamhetsplaneringsprocesser
2. **Kollegial granskning**, där kvalitet i utbildningsprogram och huvudområden höjs genom dialog mellan kollegor
3. **Styrdokument**, för tydlighet, spårbarhet och uppföljningsbarhet i kvalitetskritiska processer

Den del som kallas *tematisk kvalitetsutveckling* beskrivs i föreliggande dokument.

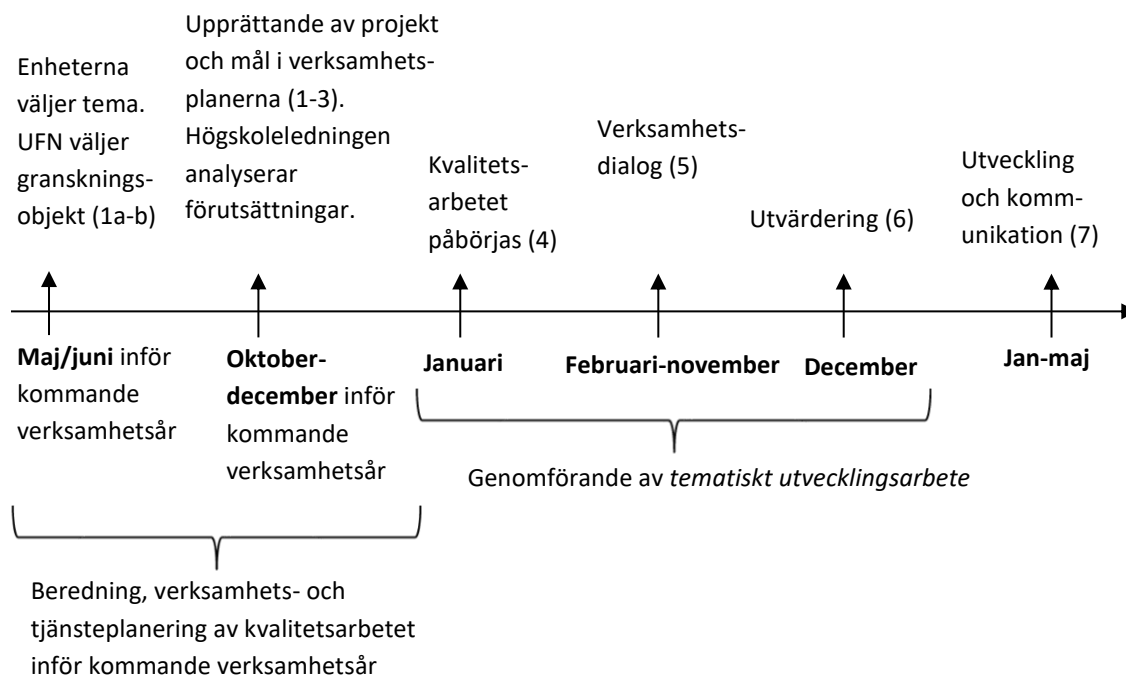
2. Omfattning

Rutinen berör hela Högskolans verksamhet inklusive akademierna och den högskolegemensamma administrationen (HGA). Funktioner med särskilda uppgifter som anges i rutinen är utbildnings- och forskningsnämnden (UFN), akademiråden, akademichefer, förvaltningschef, avdelningschefer, ämnesansvariga, utbildningsledare och kvalitetssamordnare.

UFN har det övergripande ansvaret för att organisera och utveckla kvalitetssystemet, att fälla avgörande vid kollegiala granskningar, samt att samordna kvalitetsarbetet mellan akademier och den högskolegemensamma administrationen. Akademiråden har till uppgift att lämna kvalitetsuppdrag till akademiernas verksamhetsplanering samt att bereda beslut i den kollegiala granskningsprocessen.

Akademichefernas roll liksom förvaltningschefens roll är att välja tema för kvalitetsutveckling, verksamhetsplanera och säkra förutsättningar i kvalitetssystemet. Avdelningschefernas uppgift är att tjänsteplanera kvalitetsarbetet samt skapa förutsättningar för kollegiets kvalitetsutvecklingsarbete.

Ämnesansvariga och utbildningsledare leder arbetet med kvalitetsutveckling, implementering av kvalitetsförbättringar och självvärderingar. Kvalitetssamordnare är en handläggarfunktion som stödjer alla delar i kvalitetssystemet och samordnar den kollegiala granskningen.

Figur 1. Tidplan för tematisk kvalitetsutveckling. Siffrorna inom parentes anger vilket steg i processen som avses. UFN = Utbildnings- och forskningsnämnden.

3. Procedur för tematiskt kvalitetsutvecklingsarbete

Det tematiska kvalitetsutvecklingsarbetet planeras, målsätts och följs upp enligt följande cykel (Figur 1):

3.1 Planering inför nästkommande verksamhetsår (maj-december)

1. **Enhetschefernas och UFNs beredning och urval.** UFNs ordförande, academichefer och förvaltningschef genomför en beredning som består av tre huvuddelar:
 - a. **Val av ett tema för kvalitetsutveckling.** Academichefer och förvaltningschef väljer ett tema för kvalitetsutveckling under verksamhetsåret. Temat kan vara studentperspektiv (studentinflytande och studentcentrerat lärande), användbarhet (internationalisering, hållbarhet, samverkan), redlighet (rättsäkerhet och akademisk integritet), förutsättningar (infrastruktur, ledning, lärarresurser) eller jämställdhet. Urvalet görs så att respektive tema berörs åtminstone en gång över en femårsperiod.

- b. **Val av granskningsobjekt för kollegial granskning.** UFNs ordförande bereder tillsammans med akademichefer valet av utbildningsprogram, forskarutbildningsämnen samt huvudområden som ska granskas. Urvalet följer en cykel och process som beskrivs i *Rutin för kvalitetsutveckling genom kollegial granskning* (HIG-STYR 2019/149).
 - c. **Analys av förutsättningar.** Akademichefer gör en analys av utbildningens och forskningens förutsättningar, vilket inbegriper kompetensförsörjningsplaner.
 2. **Akademirådets beredning.** Akademiråden planerar kvalitetsprojekt som specificeras i verksamhetsplanerna. Projekten kan beakta kvalitetsutvecklingsbehov baserat på:
 - a. **Program- och kursvärderingar.** Sammanställningar av studentsvar i programutvärderingar och kursvärderingar kan ligga till grund för ett förändringsarbete under det kommande året.
 - b. **Utfallet från tidigare granskningstillfällen.** I de fall UFN avgett yttrande och gett akademierna ett kvalitetsuppdrag angående kvaliteten i någon av akademiens utbildningsprogram, forskarutbildningsämnen eller huvudområden (se *Rutin för kvalitetsutveckling genom kollegial granskning*, HIG-STYR 2019/149), ska kvalitetshöjande projekt och åtgärdsplaner specificeras i akademiens verksamhetsplanering för det kommande året.
 3. **Verksamhetsplanering och mål för prioriterad verksamhetsutveckling.** Högskoleledningen sammanställer vad som behöver göras med avseende på kvalitetsutveckling under verksamhetsåret. Därefter specificeras målen för kvalitetsarbetet i verksamhetsplanen. Målen kan betraktas som delmål som svarar mot kvalitetspolicyns strävansmål. Rektor fastställer enheternas (akademiernas och den högskolegemensamma administrationens) verksamhetsplaner.

3.2 Genomförande och uppföljning (januari-november)

4. **Kvalitetsarbetet utförs.** Lärare, forskare samt administrativ personal höjer systematiskt kvaliteten i Högskolans utbildning och forskning. Detta sker dels i det löpande arbetet, dels genom arbetet med det valda temat inom ramen för verksamhetsplanen, och dels genom systemet för kollegial granskning som beskrivs i *Rutin för kvalitetsutveckling genom kollegial granskning* (HIG-STYR 2019/149).
5. **Verksamhetsdialog.** Högskoleledning, UFNs ordförande och enhetscheferna (akademichefer och förvaltningschef) har verksamhetsdialog där verksamhetsplanens kvalitetsarbete följs upp under året.

3.3 Utveckling och kommunikation (december-maj)

6. **Enheterna utvärderar och omsätts i utvecklingsarbete.** Enheterna går i slutet av verksamhetsåret igenom verksamhetens kvalitetsuppdrag, utvärderar utfallet, tar lärdom och vid behov planerar åtgärder inför kommande kvalitetsarbete.
7. **Uppföljning och kommunikation.** Utvärderingar och lärdomar kommuniceras till Högskoleledning inklusive academichefer och förvaltningschef och följs upp genom framtida verksamhetsplaner.

4. Vägledning för tematiskt kvalitetsutvecklingsarbete

4.1 Utbildning på grund- och avancerad nivå

Nedan återfinns exempel och förslag på hur akademierna och den högskolegemensamma administrationen (HGA) kan arbeta för att utveckla kvaliteten i utbildningen sorterat under fem teman:

1. Förutsättningar (infrastruktur, ledning och lärarresurser)
2. Studentperspektiv (studentinflytande och studentcentrerat lärande)
3. Användbarhet (samverkan, internationalisering och samhällsutmaningar)
4. Jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande
5. Redlighet (akademisk integritet och rättssäkerhet)

Baserat på akademiernas och HGAs analyser av utbildningarna kan handlingsplaner upprättas och målsättas för kvalitetsutvecklingen i akademiernas verksamhetsplaner.

4.1.1 Tema förutsättningar

Kvalitetsaspekt infrastruktur och ledning

Bedömningsgrunder

- *Det finns en god infrastruktur, tillgång till administrativt stöd, biblioteksresurser, nödvändiga lokaler och utrustning*
- *Personalens tjänstefördelning och arbetsvillkor främjar utbildningsverksamheten*
- *Organisation och ledningsfunktioner främjar utbildningsverksamheten*

Akademierna kan förslagsvis analysera lärarnas förutsättningar att ge en utbildning av hög kvalitet i relation till:

- a) Lärarnas tjänstefördelning och arbetsvillkor
- b) Tillgång till utrustning, lokaler och infrastruktur och hur dessa resurser används
- c) Tillgång till resursstöd, administrativt stöd och hur dessa resurser används
- d) Hur ledningsfunktioner som avdelningschef, ämnesansvarig, utbildningsledare, kursansvarig och examinator arbetar för att främja utbildningens kvalitet

Kvalitetsaspekt lärarresurser

Bedömningsgrunder

- *Undervisande lärare har såväl hög pedagogisk som hög vetenskaplig kompetens med relevans för utbildningsprogrammet*
- *Undervisande lärare har professionskompetens i tillämpliga fall*

Akademierna kan förslagsvis analysera lärarresurser utifrån:

- a) Lärarnas kompetens med avseende på bredd och djup
- b) Anställningens omfattning vid HiG, tid i utbildning, forskning och för kompetensutveckling

- c) Högskolepedagogisk utbildning och pedagogisk meritering

4.1.2 Tema studentperspektiv

Kvalitetsaspekt studentcentrerat lärande

Bedömningsgrund

- *Utbildningens upplägg och genomförande ger studenter förutsättningar att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och detta återspeglas i bedömningen av studenterna*

Akademierna kan förslagsvis analysera studentinflytande utifrån:

- Hur utbildningen ger studenterna förmågor att ta ansvar för sitt eget lärande via t.ex.
 - omfattning av information om, och utbildning i studieteknik
 - fördelning av lärartid vad gäller kunskapsöverföring (där läraren intar rollen som kunskapsförmedlare, t.ex. föreläsning) respektive djupinläring/bearbetning (där läraren intar rollen som handledare i t.ex. seminarier, opponeringar, gruppövningar, och examinationer)
 - hur utbildningens pedagogiska modell(er)* presenteras för studenterna och följs upp
- Studenternas reflektioner över sitt eget lärande, t.ex. studenternas återkoppling i samband med att den pedagogiska modellen presenteras och följs upp
- Hur mål och betygskriterier kommuniceras till studenterna
- Hur kopplingen mellan mål, undervisning, betygskriterier och examination (konstruktiv länkning [eng. constructive alignment]) kommuniceras till studenterna
- Vilka examinationsformer som förekommer och hur dessa skapar förutsättningar för studentcentrerat lärande
- Hur utbildningens upplägg möjliggör flexibla studiesätt, t.ex. omfattning av olika undervisningsformer och undervisningsmaterial för samma innehåll

* *Pedagogisk modell avser här ett system av pedagogiska och didaktiska metoder och upplägg*

Kvalitetsaspekt studentinflytande

Bedömningsgrund

- *Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande ger studenterna rätt och möjlighet att utöva inflytande över utbildningen, både proaktivt och retroaktivt*

Akademierna kan förslagsvis analysera studentinflytande utifrån:

- De processer som finns för att genomföra kurs- och programutvärderingar
- Hur resultaten från genomförda kurs- och programutvärderingar tillvaratas för att utveckla utbildningen
- Hur resultat av kurs- och programutvärderingar samt genomförda åtgärder/förändringar i utbildningen återkopplas till studenter (avser både nuvarande och kommande studenter)
- Studenternas medverkan i utbildningsråd: rådets rutiner, agenda, medlemmar, arbete och påverkan på utbildningen

4.1.3 Tema användbarhet

Kvalitetsaspekt internationalisering

Bedömningsgrund

- *Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande främjar studenternas förståelse för andra länder och för internationella förhållanden*

Akademierna kan förslagsvis analysera internationalisering utifrån:

- Hur utbildningen främjar studenternas förståelse för internationella perspektiv och förhållanden, kulturella skillnader och olikheter mellan länder, exempelvis genom att examinera studenternas förståelse för kulturella skillnader och internationella förhållanden
- I vilken omfattning internationella gästlärare deltar i utbildningen
- I vilken omfattning studentutbyten mellan länder sker
- I vilken omfattning kurslitteraturen berör internationella och kulturella likheter, skillnader och förhållanden

Kvalitetsaspekt samverkan

Bedömningsgrund

- *Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande skapar samverkan med det omgivande samhället*

Akademierna kan förslagsvis analysera samverkan utifrån:

- De kurser där studenterna har möjlighet att genomföra något arbete i samarbete med externa aktörer (t.ex. projektarbete, fältstudie, verksamhetsförlagd utbildning, co-op), samt faktisk förekomst av samarbete
- I vilken omfattning självständiga arbeten utförs i samarbete med, eller efterfrågas av, externa aktörer
- Hur och i vilken omfattning extern representation i utbildningsråd skapar samverkan med det omgivande samhället
- Gästlärare från omgivande samhälle som deltar i undervisningen och hur sådan delaktighet skapar samverkan med det omgivande samhället

Kvalitetsaspekt hållbarhet

Bedömningsgrund

- *Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande främjar hållbar utveckling och behandlar ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet*

Akademierna kan förslagsvis analysera samhällsutmaningar utifrån:

- a) Vilka lärandemål som examinerar studenternas förståelse för hållbarhet
- b) Hur utbildningen relateras till hållbarhet utifrån ett systemperspektiv
- c) Hur kunskaperna om hållbarhet som utbildningen ger studenterna kan tillämpas

Trappa för bedömning av hållbarhetsanknytning

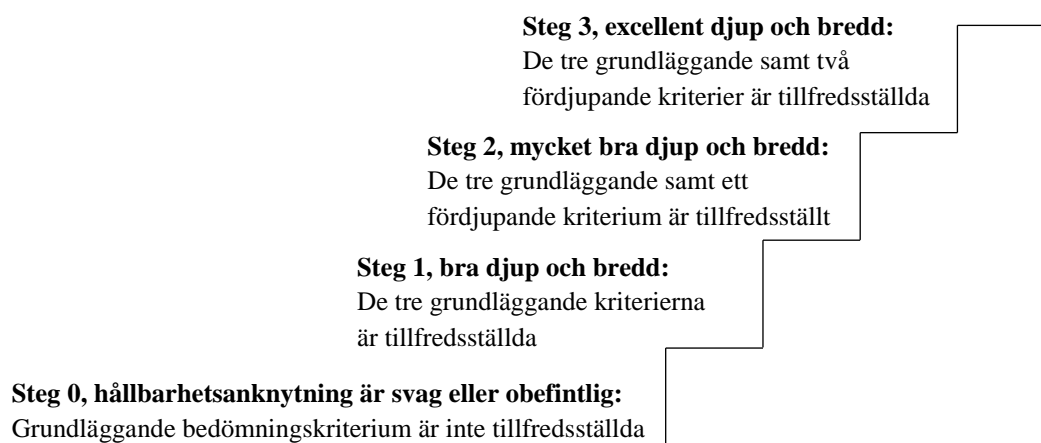
Akademierna kan också bedöma utbildningsprogrammets hållbarhetsanknytning utifrån trappan nedan. Med utgångspunkt i var utbildningen placerar sig på trappan, kan akademierna ta fram planer för hur hållbarhetsanknytningen av utbildningen kan förbättras. Trappans syfte är därmed att identifiera områden för utveckling och skapa uppföljningsbarhet:

Grundläggande bedömningskriterier

- a. Utbildningen har lärandemål som tydligt relaterar till hållbarhet
- b. Utbildningen har undervisningsmoment (seminarier, föreläsningar eller motsvarande) som tematiskt relaterar till hållbarhet
- c. Utbildningens examensarbete sätter arbetet i ett hållbarhetssammanhang ur ett systemperspektiv

Fördjupande bedömningskriterier

- d. Undervisande lärare har genomgått utbildning i hållbarhet
- e. Undervisande lärare förmedlar aktuella forskningsresultat med relevans för hållbarhet till studenterna

4.1.4 Tema jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande

Kvalitetsaspekt jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande

Bedömningsgrunder

- *Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande ger studenterna likvärdiga förutsättningar att genomföra utbildningen oberoende av kön eller könsidentitet, etnicitet, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning, ålder eller funktionsvariation*
- *Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande ger studenterna likvärdiga förutsättningar att genomföra utbildningen oberoende av socioekonomisk bakgrund, social klass eller uppväxtmiljö*
- *Det inte finns några uttalade sociala eller kulturella förkunskaper som studenterna måste ha för att kunna tillgodogöra sig utbildningen, utöver uttalade förkunskapskrav*

Akademierna kan förslagsvis analysera arbetet med jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande utifrån:

- Metoder som används för att säkerställa att alla studenter har likvärdiga förutsättningar att genomföra utbildningen utifrån
 - examinationsprocedurer och examinationsformer
 - hur kurslitteratur värderas utifrån jämställdhet och lika villkor
 - hur återkoppling på jämställdhets- och lika-villkors-aspekter från studenter och andra intressenter omhändertas
 - jämställdhets- och lika-villkors-aspekter i rekrytering av studenter och lärare
- Lärarnas könsfördelning:
 - med avseende på funktion/uppdrag i utbildningen
 - i relation till kursernas och utbildningsmomentens fördjupningsnivå
- Genomströmning och avhopp i relation till lika villkor att genomföra utbildningen
- Förekomsten av implicita, sociala eller kulturella förkunskapskrav som exkluderar personer som i övrigt lever upp till utbildningens explicita förkunskapskrav
- Hur brett deltagande beaktas i rekrytering av studenter

4.1.5 Tema redlighet

Kvalitetsaspekt rättssäkerhet

Bedömningsgrunder

- *Utbildningens upplägg och genomförande säkerställer att studenternas rättigheter tillvaratas och skyldigheter utkrävs enligt tydliga regelverk och rättssäkra rutiner*
- *Studenterna behandlas rättvist och har rimliga förutsättningar att känna till vilka rättigheter och skyldigheter som föreligger under studietiden*

Akademierna kan förslagsvis analysera rättssäkerhet utifrån:

- Innehåll i och utformning av studiehandledningar
- Anonymitet vid examinationer

- c) Hur likvärdigt respektive olikvärdigt bidrag vid grupparbeten hanteras
- d) Om kontrakt mellan student och handledare upprättas vid självständigt arbete, samt innehåll i kontrakt
- e) Tillgång till betygskriterier och rättningsmallar (eller motsvarande) i samband med eller inför examination, samt hur studenterna får återkoppling på examinationsresultat
- f) Tillgång till studiehandledning i kurser

Kvalitetsaspekt akademisk integritet

Bedömningsgrund

- *Studenterna informeras om fusk, plagiat och ges utbildning i forskningsetik och vetenskaplig redlighet.*

Akademierna kan förslagsvis analysera akademisk integritet utifrån:

- a) Vilka lärandemål som examinerar studenternas förmåga till vetenskaplig redlighet och forskningsetisk praktik
- b) Information om och undervisning om vad fusk och plagiat är och hur och varför det skall undvikas
- c) Hur system för plagiatkontroll tillämpas

4.2 Utbildning på forskarnivå

Nedan återfinns exempel och förslag på hur akademierna och den högskolegemensamma administrationen (HGA) kan arbeta med att utveckla kvaliteten i forskarutbildningsämnena sorterat under fem teman:

1. Förutsättningar (Infrastruktur och handledarresurser)
2. Doktorandperspektiv (Kollegialitet, inflytande och doktorandcentrerat lärande)
3. Användbarhet (Samverkan, internationalisering och hållbarhet)
4. Jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande
5. Redlighet och akademisk integritet

Baserat på akademiernas och HGAs analyser av forskarutbildningsämnena kan handlingsplaner upprättas och mål sättas för kvalitetsutveckling i akademiernas verksamhetsplaner.

4.2.1 Tema förutsättningar

Kvalitetsaspekt infrastruktur

Bedömningsgrunder

- *Det finns tillgång till en god infrastruktur, administrativt stöd, biblioteksresurser, nödvändiga lokaler och utrustning, samt ekonomisk bärkraft*
- *Samtliga som är antagna till forskarutbildning har anställning, ges möjlighet till institutionstjänstgöring/prolongation och har arbetsvillkor som ger förutsättningar att genomföra forskarutbildningen*
- *Organisation och ledningsfunktioner främjar forskarutbildningen och förutsättningar för forskarstuderande att genomföra utbildningen*
- *Utbildningsplatser på forskarnivå som finansieras av Högskolan utlyses så att de får lämplig nationell och internationell spridning*
- *Urval bland sökande till utlysta utbildningsplatser görs i en process som säkrar att de bäst lämpade erbjuds utbildningsplatserna enligt kriterier som är kända i förväg för de sökande*
- *Fastställda allmänna studieplaner finns för alla forskarutbildningsämnen, som definierar ämnena, behörighetskrav, examensmål samt bestämmer kraven på avhandlingarnas och kurspoängens omfattning*
- *Individuella studieplaner fastställs, granskas systematiskt i kollegiala fora och revideras löpande*

Akademierna kan förslagsvis analysera forskarutbildningsämnets förutsättningar att ge en forskarutbildning av hög kvalitet i relation till:

- a) Handledares tjänstefördelning och arbetsvillkor
- b) De forskarstuderandes tjänstefördelningar, arbetsvillkor och institutionstjänstgöring/prolongation
- c) Tillgång till utrustning, lokaler och infrastruktur och hur dessa resurser används
- d) Tillgång till resurstöd, administrativt stöd och hur dessa resurser används
- e) Hur ledningsfunktioner som avdelningschef, studierektor för utbildning på forskarnivå, forskarutbildningsämnesansvarig, ämnesprofessorer och andra relevanta aktörer arbetar för att främja forskarutbildningens kvalitet
- f) Hur utbildningsplatser på forskarnivå utlyses och hur urval går till
- g) Kvaliteten på allmänna studieplaner och hur de revideras
- h) Kvaliteten på individuella studieplaner och hur de kollegialt granskas och revideras

Kvalitetsaspekt handledarresurser

Bedömningsgrunder

- *Handledare har såväl hög pedagogisk som hög vetenskaplig kompetens med relevans för forskarutbildningen*
- *Tillräcklig handledarkapacitet finns för att säkra handledningen för alla doktorander och doktoranderna erbjuds tillräcklig handledning*

Akademierna kan förslagsvis analysera forskarutbildningsämnets handledarresurser i relation till:

- a) Handledarnas kompetens med avseende på bredd och djup inom forskarutbildningsämnet

- b)Handledarnas anställning i omfattning vid högskolan, tid i forskarutbildning, forskning samt antal handledda forskarstuderande per handledare
- c) Den faktiska omfattningen av handledning
- d)Handledarnas högskolepedagogiska utbildning och pedagogisk meritering

4.2.2 Tema doktorandperspektiv

Kvalitetsaspekt kollegialitet och inflytande

Bedömningsgrunder

- *Det finns en aktiv seminariekultur där de forskarstuderande ingår*
- *Forskarkollegiet utvecklar och granskar innehåll och resultat med avseende på den forskning som forskarstuderande bedriver*
- *Det finns en kritisk massa av forskarstuderande, handledare och forskare som är aktivt närvarande i den lokala forskarmiljön*
- *Det finns doktorand- och handledarkollegier som aktivt arbetar med kvalitetsutveckling av forskarutbildningen*
- *Forskarutbildningens innehåll, upplägg och genomförande ger forskarstuderande rätt och möjlighet att utöva inflytande över utbildningen, både proaktivt och retroaktivt*

Akademierna kan förslagsvis analysera kvaliteten på forskarutbildningsämnets kollegialitet och doktorandinflytande i relation till:

- a) Förekomsten av en aktiv seminariekultur där de forskarstuderande ingår och där forskarkollegiet utvecklar och granskar den forskning som de forskarstuderande bedriver
- b) Forskarmiljöns kritiska massa av forskarstuderande, handledare och forskare som aktivt samarbetar och bidrar till den lokala forskarmiljön
- c) Graden av sampublication mellan handledare och forskarstuderande och mellan olika forskarstuderande
- d) Förekomsten av doktorand- och handledarkollegier som både proaktivt och retroaktivt arbetar med kvalitetsutveckling av forskarutbildningen
- e) De forskarstuderandes möjlighet att utöva inflytande över forskarutbildningen och graden av faktiskt inflytande

Kvalitetsaspekt doktorandcentrerat lärande

Bedömningsgrund

- *Forskarutbildningens upplägg och genomförande ger forskarstuderande förutsättningar att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna*

Akademierna kan förslagsvis analysera kvaliteten på forskarutbildningsämnets doktorandcentrerade lärande i relation till hur forskarutbildningen ger de forskarstuderande förutsättningar, verktyg och metoder att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna.

4.2.3 Tema användbarhet

Kvalitetsaspekt internationalisering

Bedömningsgrunder

- *Forskarutbildningen innehåll, upplägg och genomförande främjar de forskarstuderandes förståelse för andra länder och för internationella förhållanden*
- *Forskarstuderande presenterar forskningsresultat i internationella sammanhang*
- *Forskarstuderande ges möjlighet att gästa forskarmiljöer utanför Sverige*
- *Den lokala utbildningsmiljön har inslag av kontakter med internationella forskare och forskargrupper*

Akademierna kan förslagsvis analysera kvaliteten på forskarutbildningsämnets internationalisering i relation till:

- a) Vilka verktyg och metoder i forskarutbildningen som används för att främja de forskarstuderandes förståelse för andra länder och internationella förhållanden
- b) Vilken grad de forskarstuderande diskuterar och presenterar sin forskning och forskningsresultat i internationella sammanhang
- c) De forskarstuderandes möjligheter, och faktisk förekomst av, att gästa forskarmiljöer utanför Sverige
- d) I vilken grad den lokala forskningsmiljön har inslag av kontakter med internationella forskare och forskargrupper och till vilken grad detta gynnar de forskarstuderande

Kvalitetsaspekt samverkan

Bedömningsgrund

- *Forskarutbildningens innehåll, upplägg och genomförande skapar möjlighet till samverkan med det omgivande samhället liksom andra lärosäten regionalt, nationellt och internationellt*

Akademierna kan förslagsvis analysera kvaliteten på forskarutbildningsämnets samverkan i relation till forskarutbildningens möjlighet till samverkan med det omgivande samhället liksom andra lärosäten nationellt och internationellt samt förekomsten av faktisk samverkan.

Kvalitetsaspekt hållbarhet

Bedömningsgrunder

- *Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande främjar hållbar utveckling och behandlar ekologisk, social och/eller ekonomisk hållbarhet samt beaktar ett systemperspektiv om så är relevant*
- *Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande ger studenterna kunskap, färdigheter och förmågor som relaterar till samhällsutmaningar*

Akademierna kan förslagsvis analysera kvaliteten på forskarutbildningsämnets inslag av hållbarhet i relation till:

- a) Vilka verktyg och metoder i forskarutbildningen som används för att främja hållbar utveckling, ekologisk, social och/eller ekonomisk hållbarhet och systemperspektiv
- b) Vilka verktyg och metoder i forskarutbildningen som används för att ge de forskarstuderande kunskap, färdigheter och förmågor som relaterar till samhällsutmaningar
- c) Vilken kompetens handledare har inom hållbarhet

4.2.4 Tema jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande

Bedömningsgrunder

- *Forskarutbildningens innehåll, upplägg och genomförande ger de forskarstuderande likvärdiga förutsättningar att genomföra utbildningen oberoende av kön eller könsidentitet, etnicitet, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning, ålder eller funktionsvariation*
- *Forskarutbildningens innehåll, upplägg och genomförande ger studenterna likvärdiga förutsättningar att genomföra utbildningen oberoende av socioekonomisk bakgrund, social klass eller uppväxtmiljö*
- *Det ska inte finnas några outtalade sociala eller kulturella förkunskaper som de forskarstuderande måste ha för att kunna tillgodogöra sig utbildningen*

Akademierna kan förslagsvis analysera kvaliteten på forskarutbildningsämnets jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande i relation till:

- a) Hur forskarutbildningen och handledare arbetar för att ge de forskarstuderande likvärdiga förutsättningar att genomföra utbildningen oberoende av kön eller könsidentitet, etnicitet, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning, ålder eller funktionsvariation
- b) Hur forskarutbildningen och handledare arbetar för att ge de forskarstuderande likvärdiga förutsättningar att genomföra utbildningen oberoende av socioekonomisk bakgrund, social klass och uppväxtmiljö
- c) Hur forskarutbildningen och handledare arbetar för att inte några outtalade sociala eller kulturella förkunskaper ska krävas för att kunna tillgodogöra sig utbildningen
- d) Handledarnas könsfördelning
- e) Hur brett deltagande beaktas i utlysning och rekryteringen av forskarstuderande

4.2.5 Tema redlighet

Kvalitetsaspekt rättssäkerhet

Bedömningsgrunder

- *Forskarutbildningens upplägg och genomförande säkerställer att forskarstuderandes rättigheter tillvaratas och skyldigheter utkrävs enligt tydliga regelverk och rättssäkra rutiner*
- *Forskarstuderande behandlas rättvist och har rimliga förutsättningar att känna till vilka rättigheter och skyldigheter som föreligger under utbildningstiden*

Akademierna kan förslagsvis analysera kvaliteten på forskarutbildningsämnets rättssäkerhet i relation till:

- a) Vilka verktyg och metoder som används inom forskarutbildningen för att säkerställa att de forskarstuderandes rättigheter tillvaratas och skyldigheter utkrävs enligt tydliga regelverk och rättsäkra rutiner.
- b) Vilka verktyg och metoder som används för att säkerställa att de forskarstuderande behandlas rättvist och har rimliga förutsättningar att känna till vilka rättigheter och skyldigheter som föreligger under utbildningstiden

Kvalitetsaspekt akademisk integritet

Bedömningsgrunder

- *Forskarstuderande ges utbildning i forskningsetik och vetenskaplig redlighet*
- *Forskarstuderande får kunskap, färdigheter och förhållningssätt för att säkra att vetenskapens trovärdighet, självständighet och motståndskraft upprätthålls*
- *Den forskning som utförs av forskarstuderande genomgår i tillämpliga fall forskningsetisk prövning*
- *Forskarutbildningens upplägg, genomförande och publiceringsformer säkerställer vetenskaplig redlighet, att god forskningssed följs, samt motverkar plagiat och fusk*

Akademierna kan förslagsvis analysera kvaliteten på forskarutbildningsämnets akademiska integritet i relation till:

- a) Omfattningen av utbildning i forskningsetik och vetenskaplig redlighet i forskarutbildningen
- b) Vilka verktyg, metoder och utbildning de forskarstuderande får för att säkra att vetenskapens trovärdighet, självständighet och motståndskraft upprätthålls
- c) Omfattningen av forskningsetisk prövning som förekommer inom forskarutbildningsämnet
- d) Hur verktyg och metoder inom forskarutbildningen publiceringsformer säkerställer att vetenskaplig redlighet, god forskningssed och plagiat och fusk motverkas.

4.3 Forskning

Nedan återfinns exempel och förslag på hur akademierna kan arbeta för att utveckla kvaliteten i forskningen sorterat under fem olika teman:

1. Förutsättningar (infrastruktur, forskarresurser)
2. Kollegialitet och forskningsfrihet
3. Samverkan och internationalisering
4. Jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande
5. Redlighet (tillgängliggörande och akademisk integritet)

Baserat på akademiernas och HGAs analyser av forskarutbildningsämnena kan handlingsplaner upprättas och mål sättas för kvalitetsutveckling i akademiernas verksamhetsplaner.

4.3.1 Tema förutsättningar

Kvalitetsaspekt infrastruktur och ledning

Bedömningsgrunder

- *Personalens tjänstefördelning och arbetsvillkor främjar forskningsverksamheten*
- *Det finns en god infrastruktur, tillgång till administrativt stöd, biblioteksresurser, nödvändiga lokaler och utrustning*
- *Organisation och ledningsfunktioner främjar forskningsverksamheten*

Akademierna kan förslagsvis analysera forskarnas förutsättningar att bedriva forskning av hög kvalitet i relation till:

- a) Forskarnas tjänstefördelning och arbetsvillkor
- b) Tillgång till utrustning, lokaler och infrastruktur och hur dessa resurser används
- c) Tillgång till resurstöd, administrativt stöd och hur dessa resurser används
- d) Hur ledningsfunktioner som avdelningschef och vetenskapliga ledare arbetar för att främja forskningens kvalitet

Kvalitetsaspekt forskarkompetens

Bedömningsgrunder

- *Forskande personal har hög vetenskaplig kompetens*
- *Forskningsmiljön har en kritisk massa*

Akademierna kan förslagsvis analysera forskarkompetens utifrån:

- a) Anställningskategorier
- b) Akademiska titlar och högsta examen
- c) Anställningens omfattning vid HiG
- d) Forskningsmeriter (antal refereegranskade publikationer, citeringar, h-index, anslagsintäkter)

4.3.2 Tema kollegialitet och forskningsfrihet

Kvalitetsaspekt kollegialitet

Bedömningsgrunder

- *Det finns en aktiv seminariekultur*
- *Kollegiet utvecklar och granskar forskningens innehåll och resultat*

Akademierna kan förslagsvis analysera kollegialitet utifrån:

- a) Miljöns seminariekultur, seminariernas frekvens, i vilken utsträckning miljöns forskare aktivt deltar i seminarierna och den akademiska nivån på seminarierna
- b) I vilken omfattning forskningens planering, genomförande, resultat, och publikationer behandlas i kollegiala fora och seminarier

Kvalitetsaspekt forskningsfrihet

Bedömningsgrunder

- *Forskningsproblem får väljas fritt*
- *Forskningsmetoder får utvecklas fritt*
- *Forskningsresultat får publiceras fritt*

Akademierna kan förslagsvis analysera forskningsfrihet utifrån samspelet mellan den enskilde forskarens samt ämnesgruppens frihet och Högskolans övergripande strategier, examenstillstånd och inriktningar.

4.3.3 Tema samverkan och internationalisering

Kvalitetsaspekt samverkan

Bedömningsgrunder

- *Forskningens utformning, innehåll och genomförande skapar samverkan med det omgivande samhället liksom andra lärosäten regionalt, nationellt och internationellt*
- *Forskningen tillvaratar kunskaper och perspektiv från omgivande samhälle*

Akademierna kan förslagsvis analysera samverkan utifrån:

- a) Forskningsmiljöns samverkan med omgivande samhälle utanför akademien
- b) Forskningsmiljöns samverkan med forskare vid andra lärosäten
- c) Hur forskningsmiljön tillvaratar kunskaper och perspektiv från omgivande samhälle
- d) I vilken utsträckning forskningsfrågor väljs utifrån det omgivande samhällets behov och efterfrågan

Samt utifrån biometriska data som visar:

- a) Sampubliceringar med forskare från andra lärosäten än Högskolan i Gävle
- b) Sampubliceringar med medförfattare från näringsliv eller annan part utanför akademien

Kvalitetsaspekt internationalisering

Bedömningsgrunder

- *Forskningens innehåll och resultat har ett internationellt värde, generaliserbarhet och kan sättas i ett större sammanhang*
- *Forskningens innehåll, upplägg och genomförande främjar och breddar rekryteringen till lärosätet*

Akademierna kan förslagsvis analysera internationalisering utifrån:

- a) Forskningens internationella värde
- b) Forskningsresultatens generaliserbarhet

- c) Hur forskningens innehåll, upplägg och genomförande främjar och breddar rekryteringen till lärosätet
- d) Data som visar på internationella utbyten, gästforskarvistelser, rekryteringar från andra länder eller annan data med relevans för miljöns internationalisering

4.3.4 Tema jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande

Kvalitetsaspekt jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande

Bedömningsgrunder

- *Forskare ges likvärdiga förutsättningar att forska oberoende av kön eller könsidentitet, etnicitet, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning, ålder eller funktionsvariation*
- *Forskare ges likvärdiga förutsättningar att forska oberoende av socioekonomisk bakgrund, social klass eller uppväxtmiljö*

Akademierna kan förslagsvis analysera jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande med avseende på:

- a) Förutsättningar:
 - Samvarierar förutsättningarna att forska med kön eller könstillhörighet?
 - Finns det osakliga grunder till skillnader i förutsättningarna att forska, direkt (genom tid i tjänst) eller indirekt (genom handledning av doktorander, tillgång till forskningsassistenter, etc.)?
 - Finns det osakliga grunder till skillnader i förutsättningar att forska på grund av att endera könet utför administrativa uppgifter och övriga sysslor som kommer ivägen för forskningstid?
- b) Processer:
 - Hur arbetar akademien för att ge alla likvärdiga förutsättningar att forska?
 - Hur beaktas jämställdhet, jämlikhet och brett deltagande i beredning och beslut som har relevans för forskningen?
- c) Resultat:
 - Hur ser publiceringsmönstren ut för kvinnor respektive män i akademien?

4.3.5 Tema redlighet

Kvalitetsaspekt tillgängliggörande

Bedömningsgrunder

- *Forskningens resultat sprids genom regionala, nationella och internationella kommunikationskanaler*
- *Forskningsresultaten publiceras i kanaler som gör dem fritt tillgängliga*

Akademierna kan förslagsvis analysera tillgängliggörande utifrån:

- a) En lista över forskningsmiljöns publikationer som publicerats med öppen tillgång ("open access") respektive utan öppen tillgång
- b) Data på följande med avseende på den senaste 6-årsperioden:

- Antalet publikationer/förekomster/omnämningen i regionala kommunikationskanaler
 - Antalet publikationer/förekomster/omnämningen i nationella kommunikationskanaler
 - Antalet publikationer/förekomster/omnämningen i internationella kommunikationskanaler
- c) Vilka system som används för tillgängliggörande och öppen tillgång av forskningspublikationer
- d) Eventuella hinder som finns för att göra forskningsresultaten fritt tillgängliga

Kvalitetsaspekt akademisk integritet

Bedömningsgrunder

- *Forskare upprätthåller vetenskapens etiska fundament och säkrar vetenskapens trovärdighet, självständighet och motståndskraft*
- *Forskningens upplägg, genomförande och publiceringsformer säkerställer vetenskaplig redlighet, att god forskningssed följs, samt motverkar plagiat och fabrikation av forskningsresultat*
- *Forskningen bygger på saklighet, utgör inte en pseudovetenskaplig verksamhet och tar inte ställning för ideologiska eller politiska perspektiv på osaklig grund*

Akademierna kan förslagsvis analysera akademisk integritet utifrån:

- a) Forskningsmiljöns vetenskapliga grund som skiljer den från pseudovetenskap
- b) Hur riktlinjer och krav för medförfattarskap och författarordning efterlevs
- c) Hur forskningsetisk prövning tillämpas i miljön och vilka behov som finns för sådan prövning
- d) Hur finansieringsformer kan påverka forskningens trovärdighet
- e) Vilka verktyg som används för att motverka plagiat och fabrikation av forskningsresultat, exempelvis förregistrering av studier och öppen tillgång av data
- f) Vilka verktyg och metoder som används för att säkerställa att forskningen inte tar ställning för ideologiska eller politiska perspektiv på osaklig grund